

KID PiNA izvedla analizo stanja mladih v obalnih občinah

Koper, 3. december 2014 – Kulturno izobraževalno društvo PiNA je včeraj, 2. decembra, v Pretorski palači v Kopru izvedla Konferenco o mladih, zadovoljstvu in aktivnem vključevanju v življenje skupnosti v obalnih občinah, z imenom NEKAJ SMISELNEGA. Na dogodku, ki je bil namenjen vsem akterjem na področju mladine v regiji, se je med drugim javno predstavilo rezultate obširne analize stanja na področju mladine v obalnih občinah.

16 % prebivalcev obalnih občin je starih med 15 in 29 let. Nobena izmed obalnih občin nima strategije razvoja področja mladine ali pridobljenega certifikata Mladim prijazna občina, prav tako ne obstajajo odbori za mladino v občinskem svetu ali komisija za mladinska vprašanja. Ključne mladinske organizacije v regiji niso dovolj povezane, programi dela pa sistematično ne vključujejo koncepta aktivnega državljanstva.

To so izhodišča, zaradi katerih se je v Kulturno izobraževalnem društvu PiNA rodila potreba po izvedbi obširne analize stanja na področju mladine v obalnih občinah. »Tako se lahko končno začne graditi temelje za razvoj strategije za mlade,« je povedala Kaja Cunk, vodja programa aktivnega državljanstva v KID PiNA. Delo MLADI V OBALNIH OBČINAH: Analiza stanja tako vključuje rezultate raziskave, opravljene med 335 mladimi, ter podatke o ukrepih in aktivnostih, ki so jih posredovale obalne občine.

Raziskava, ki je bila narejena v okviru projekta **ADD: Dvig ravni aktivnega državljanstva in krepitev socialnih kompetenc mladih v obalnih občinah**, je pokazala, da mladi menijo, da je za njih le delno poskrbljeno. Več kot polovica vprašanih si želi dobiti ali ohraniti službo na območju obalnih občin. »Tujina ne predstavlja prioritete, postala je predvsem nuja,« je razložila Kaja Cunk. Dve tretjini anketiranih trenutno živi pri starših oz. skrbnikih, tudi če se odselijo, so še vedno odvisni od njih. Pojem neformalnega izobraževanja pozna manj kot polovica vprašanih. Četrtnina se jih v življenje skupnosti sploh ne vključuje, desetina ne pozna niti ene obalne mladinske organizacije ali organizacije za mlade.

Kot najbolj potreben ukrep za ureditev problematike zaposlovanja mladi v raziskavi navajajo reševanje problema **pomanjkanja izkušenj pri iskanju prve zaposlitve**. Pogrešajo zanje namenjene ukrepe na področju **stanovanjske problematike**. Pričakujejo bolj poenoteno in skupno delovanje akterjev na področju mladine, predvsem glede ustreznega in koherentnega **informiranja**, ki se je pokazalo kot šibka točka vseh analiziranih področij.

»Lokalne oblasti imajo v življenju mladih in njihovem razvoju zelo pomembno vlogo. Certifikat Mladim prijazna občina ima danes v Sloveniji 21 občin, kar je samo 10 % vseh,« je zbranim na konferenci predstavila **Rozana Mužica**, vodja programa Mladim prijazna občina in direktorica Inštituta za

mladinsko politiko. Večino ukrepov, ki so jih mladi v raziskavi predlagali, že obstajajo, kar kaže na izrazito nepovezanost med lokalnimi oblastmi in mladimi.

»Soodgovorni smo vsi akterji, ki vplivamo na vsakdan mladih. Treba je izkoristiti potencial družbene skupine, ki razmišlja kreativno in je polna elana. Naj pričujoče delo služi kot temelj, na katerem bodo vsi ključni akterji na področju mladine, skupaj z mladimi samimi v prihodnosti gradili uspešen prehod mladih v odraslost,« je povedala **Kaja Cunk**, vodja projekta ADD.

»Danes izrazito pogrešam revolucionarnost mladih, njihove iniciative. Mladi samo ponavljajo stvari, ki jih počnemo starejši. Vendar je ključnega pomena, da si življenje izumijo po svoje,« je bila kritična **dr. Sonja Rutar**, docentka za pedagogiko na Pedagoški fakulteti UP in znanstvena sodelavka na Pedagoškem inštitutu.

Na dogodku se je premierno predvajalo tudi **dokumentarni film projekta ADD**, ki si ga lahko ogledate [TUKAJ](#).

Dodatne informacije: Kaja Cunk, vodja projekta ADD: kaja.cunk@pina.si

MLADI V OBALNIH OBČINAH: Analiza stanja – IZVLEČKI

V začetku leta 2014 je stalno prebivališče na območju obalnih občin imelo prijavljenih 14.035 mladih, kar predstavlja skoraj šestino (16,0 %) celotne populacije prebivalcev obalnih občin. Opravljena raziskava med mladimi prebivalci obalnih občin je pokazala, da mladi menijo, da je za njih delno poskrbljeno. Pri tem so z oceno bolj kritični tisti mladi, ki so že v delovnih razmerjih ali pa so brezposelni. Bolj nezadovoljni s tem, kako je za mlade poskrbljeno na območju obalnih občin so tisti, ki so večji del svojega življenja preživeli na območju obalnih občin.

Delo MLADI V OBALNIH OBČINAH: Analiza stanja je razdeljeno na štiri večja poglavja. V prvem poglavju se predstavi mlade kot družbeno kategorijo in statistike, vezane na mlade v obalnih občinah. Drugo poglavje temelji na analizi vprašalnika, ki je bil posredovan predstavnikom lokalnih skupnosti z namenom pridobitve ukrepov in aktivnosti, ki jih obalne občine izvajajo na področju mladine. Tretje poglavje predstavlja rezultate raziskave, opravljene med mladimi na območju obalnih občin. Zadnje poglavje, sklep analize, predstavlja sintezo vseh zbranih podatkov in ugotovitev.

IZOBRAŽEVANJE

Mladi se v formalni izobraževalni sistem vključujejo z namenom pridobivanja znanja in sposobnosti, na podlagi katerih bodo lahko na trgu dela pridobili zaposlitev. Vendar formalno izobraževanje mladim nudi le del znanj in spretnosti, potrebnih za pridobitev poklicne kvalifikacije. Preostale ključne kompetence mladi pridobijo z **neformalnim izobraževanjem**. Z raziskavo smo želeli preveriti, v kolikšni meri mladi menijo, da neformalno izobraževanje pomaga pri pridobivanju zaposlitve.

Preden smo mladim zastavili vprašanje, nas je zanimalo ali poznajo pomen besedne zveze »neformalno izobraževanje«. **Poznalo jo je nekaj manj kot polovica vseh vprašanih mladih**, ki so pomen tudi razložili. Pomembno je opozoriti na vpliv nezainteresiranost za zapis odgovora in zato izbor odgovora »ne«. Kljub temu bi iz rezultatov lahko sklepali, da je potrebno na območju obalnih občin krepiti poznavanje neformalnega izobraževanja. Mladi anketirani so ocenili, da neformalno izobraževanje pri pridobivanju zaposlitve pomaga. Ženske so višje vrednotile doprinos neformalnega izobraževanja pri pridobivanju zaposlitve kot moški. Iz rezultata bi lahko sklepali, da izkušnja z neformalnim izobraževanjem dviguje občutek doprinosu, saj se ženske v povprečju v višji meri vključujejo v neformalna izobraževanja kot moški (Andragoški center Slovenije, 2010).

Predlogi neformalnih izobraževanj, ki po mnenju mladih manjkajo na območju obalnih občin so zanimivi iz vidika informiranosti o vsebinah, ki so na območju obalnih občin na voljo. Mnogo izmed naštetih predlogov namreč predstavljajo dejavnosti, ki se na območju kontinuirano že izvajajo. Iz rezultatov bi lahko sklepali, da je informiranost mladih o ponudbi neformalnih izobraževanj v obalnih občinah šibko.

INFORMIRANJE

Mladi so podali tudi predloge za izboljšanje informiranosti mladih na območju obalnih občin. Skupna točka vseh predlogov je **sodelovanje več akterjev** na področju mladine. Na podlagi predlogov bi lahko sklepali, da mladi pogrešajo skupno delovanje akterjev in urejeno, poenostavljeno in na nekaj mestih skoncentrirano informiranje o področjih, ki se jih dotikajo.

ZAPOSLOVANJE

Kot najbolj potreben ukrep za ureditev problematike zaposlovanja mladi v raziskavi navajajo reševanje problema **pomanjkanja izkušenj pri iskanju prve zaposlitve**. Med predlogi omenjajo subvencije za zaposlovanje mladih v lokalnem okolju, spodbude za mentorstvo na delovnem mestu, pripravo in izvedbo občinskih projektov v katere so vključeni mladi in pripravo natečajev za šolajoče se mlade. Vse občine sofinancirajo programe spodbujanja delovne aktivnosti brezposelnih oseb v nevladnih organizacijah, Mestna občina Koper in Občina Piran tudi v javnih zavodih. Občine ne vodijo evidence, koliko javnih del opravljajo brezposelni mladi, in torej nimajo podatkov, koliko so ukrepi namenjeni mladim brezposelnim. Vse občine tudi sofinancirajo programe za samozaposlovanje in (socialno) podjetništvo, vendar to ni ciljno usmerjeno na mlade. Poleg teh ukrepov Občina Piran subvencionira obrestne mere za kredite za malo gospodarstvo, a v zadnjih letih na ukrep ni odzivov, ponovno pa ti niso usmerjeni zgolj na mlade. **Ciljno za mlade usmerjene ukrepe obalne občine na področju zaposlovanja torej ne izvajajo**. Prav tako občine nimajo vzpostavljenih (med)občinskih organov za razvoj strategij zaposlovanja mladih.

STANOVANJSKA PROBLEMATIKA

Leta 2010 je več kot 60 % slovenskih mladih (18 - 34 let) živel z vsaj enim od staršev; evropsko povprečje je znašalo nekoliko manj kot 50 %. Tudi če se mladi odselijo od doma, so velikokrat **odvisni od staršev**. Med mladimi, katerih najstarejši član gospodinjstva je leta 2010 sodil v starostno skupino 18 – 34 let, je bilo namreč 40 % lastnikov stanovanja, 15,5 % najemnikov, skoraj 45 % pa je bilo uporabnikov, kar pomeni, da niso bili lastniki, za uporabo stanovanja pa istočasno niso plačevali najemnine. Največkrat je šlo za stanovanja v dvostanovanjski hiši, ki si jo delijo s starši (SURS, 2012).

Kar **dve tretjini anketiranih mladih trenutno živi pri starših oziroma skrbnikih**. Anketirani, stari med 15 in 19 let, so dijaki in dijakinje, ki v veliki večini živijo pri starših (92,8 %). Med mladimi, stari med 20 in 24 let, je kar več kot polovica dijakov oziroma študentov, ki jih med tednom biva zunaj domačega kraja (51,8 %). Preostali po večini živijo pri starših/skrbnikih (30,9 %) ali v zasebnih najemnih stanovanjih (10,0 %). Lastno stanovanje oziroma hišo ima manj kot odstotek anketiranih. Več kot polovica anketiranih, starih med 25 in 29 let, živi pri starših oziroma skrbnikih. Dobra petina jih stanuje v zasebnem ali neprofitnem najemnem stanovanju. V lastnem stanovanju oziroma hiši živi manjši del anketiranih (6,9 %). Mladi za izboljšanje najemniških stanovanjskih razmer predlagali **enotno bazo ponudnikov neprofitnih/subvencioniranih najemnih stanovanj** z informacijami o postopkih prijave in aktivno zagovarjanje potrebe po nadzoru nad najemodajalci na državni ravni.

Povprečno zadovoljstvo anketiranih z bivanjskimi razmerami je na lestvici od 1 do 10 ocenjeno s 7,3. Zadovoljstvo z bivanjskimi razmerami pa **z leti upada**. Tako je povprečna ocena zadovoljstva v starosti med 25 in 29 let zgolj še 5,4. Zanimivo je, da je **zadovoljstvo z bivanjskimi razmerami nizko tudi pri anketiranih, ki so že v delovnih razmerjih** (povprečna ocena 5,7) in da je to skoraj enako zadovoljstvu z bivanjskimi razmerami anketiranih, ki so brezposelni (povprečna ocena 5,5).

Obalne občine ne izvajajo ukrepov na področju stanovanjske problematike, ki bi bili zgolj usmerjeni na mlade. Kot družbeno kategorijo mlade v razpisih, ki jih pripravijo za subvencionirane nakupe oziroma razpise za dodelitev neprofitnih stanovanj, dodatno točkovno ovrednotijo. Na območju obalnih občin **ne obstajajo lokalni oziroma regionalni stanovanjski programi po meri mladih**, od zadnjega razpisa za dodelitev neprofitnih stanovanj pa je na primer v Občini Izola preteklo že šest let. Mladi kot ukrepe, ki bi jih obalne občine morale izvajati, navajajo povečanje dostopnih neprofitnih najemnih stanovanj, gradnjo stanovanjskih blokov/občinski odkup blokov propadlih gradbincev za mlade in dolgoročne najeme neurejenih nepremičnin za mlade s kasnejšim odkupom.

Predlogi mladih v raziskavi so bili vezani tudi na ureditev študentskega in dijaškega bivanja. V letu 2014/2015 je v Ljubljani na voljo 8.186 postelj, kar vključuje tudi dijaške domove in zasebne študentske domove. V šolskem letu 2013/2014 je bilo 45.607 študentov na Univerzi v Ljubljani (ležišča na voljo za 17,9 % študentov). V Mariboru je za isto leto razpisanih 3.403 ležišč za študente, kar vključuje študentske in dijaške domove ter zasebne študentske domove (Študentski domovi Univerze v Mariboru, 2014). V šolskem letu 2013/2014 je bilo 17.974 študentov na Univerzi v Mariboru (ležišča na voljo za 18,9 % študentov). Na Primorskem je v letu 2014/15 na razpolago 513 ležišč v javnih in zasebnih študentskih domovih ter dijaških domovih (Univerza na Primorskem

Študentski domovi, 2014). V šolskem letu 2013/2014 je bilo 6.168 študentov na Univerzi na Primorskem (**ležišča na voljo za 8,3 % študentov**). Očitno pomanjkanje kapacitet priznavajo Študentski domovi Univerze na Primorskem na uradni spletni strani, kjer navajajo da »UP ŠD ne more v celoti izvajati svojega poslanstva tudi zaradi dejstva, da je na razpolago le 223 ležišč v študentskih domovih v Portorožu in Kopru ter dve ležišči v stanovanju v Izoli« (Univerza na Primorskem Študentski domovi, 2014).

Mladi v raziskavi predlagajo **vzpostavitev fundacije**, ki skrbi za študentska stanovanja in izboljšanje stanovanjskih kapacitet za šolajoče se mlade (posodobitev dijaškega doma, izgradnja študentskega doma). Raziskava Evroštudent iz leta 2010 (Cjuha, 2014) kaže, da so povprečni stroški študija za študenta Univerze v Ljubljani podobni kot jih imajo študentje v Mariboru, medtem ko so **stroški študenta v Kopru višji**. V raziskavi pa mladi poudarjajo pozitivno posledico ureditve zadostnega števila študentskih postelj, in sicer **sprostitev povpraševanja po zasebnih najemnih stanovanjih** in s tem upad cen in lažje osamosvajanje mladih, ki živijo na območju obalnih občin a niso več nujno študentje.

